

SEZNAM PRAMENŮ A LITERATURY

PRAMENY

- Die Annalen des Mönches Feiner*, in: M. Märker, *Das Zisterzienserkloster Grünhain im Erzgebirge*, Frankfurt am Main 1968, s. 91–100.
- Annales Zwetlensis*, ed. W. Wattenbach, in: *Monumenta Germanie Historica – Scriptores IX*, Hannover 1851, s. 677–684.
- Calendarium Zwetlense*, W. Wattenbach, in: *Monumenta Germanie Historica – Scriptores IX*, Hannover 1851, s. 689–698.
- Codex diplomaticus et epistolaris Moraviae I–XV*, ed. A. Boček et alii, Olomouc 1863–1904.
- Codex diplomaticus et epistolaris regni Bohemiae I–V*, ed. G. Fridrich et alii, Pragae 1904 sqq.
- Codex diplomaticus Lusatiae superioris I*, ed. R. Jecht, G. Köhler, Görlitz 1856.
- Codex diplomaticus Saxoniae regiae, II. Hauptteil*, Bd. 1–13, ed. E. G. Gersdorf et alii, Leipzig 1864 sqq.
- Codex diplomaticus Saxoniae regiae, I. Hauptteil*, Bd. 2–3, ed. O. Posse, Leipzig 1889–1890.
- Continuatio Zwetlensis*, ed. W. Wattenbach, in: *Monumenta Germanie Historica – Scriptores IX*, Hannover 1851, s. 537–538, 541–544; 654–669, 684–689.
- Cronica domus Sarensis*, ed. J. R. Dietrich, *Monumenta Germania Historica – Scriptores XXX*, Hannover 1896, s. 678–706.
- Cronica domus Sarensis*, ed. J. Ludvíkovský, překlad R. Mertlík, historické poznámky M. Zemek, Brno 1964.
- Cronica domus Sarensis Maior et Minor*, ed. J. Ludvíkovský – M. Zemek, překlad R. Mertlík – M. Zemek, k vydání připravili L. Kysučan – L. Nováková, Třebíč 2003.
- Die Urkunden des Klosters St. Marienstern*, Görlitz 1854.
- Die Urkunden des Zisterzienserstiftes Lilienfeld 1111–1892*, ed. G. Winner, Wien 1974.
- Die Urkunden im Kloster-Archive zu Ossegg*, ed. B. Scheinpflug, MVGDB 8, 1869, s. 34–43.
- Diplomataria et Scriptores historie Germanicae medii aevi*, Bd. 2, Altenburg 1755.
- Diplomatarium Vallis S. Mariae monasterii sanctimonialium ord. cist., Die Urkunden des Königlichen Jungfrauenstifts und Klosters Cistercienser-Ordens zu St. Marienthal in der kgl. sächs. Oberlausitz nach den sämtlichen Originalen des Archivs in ausführlichen Regesten*, ed. R. Doehler, *Neues Lausitzisches Magazin* 78, 1905, s. 1–138.
- Diplomatische Sammlung historischer Merkwürdigkeiten aus dem Archive des gräflichen Zisterzienserstiftes Saar in Mähren II, Urkundenbuch*, ed. O. Steinbach, Prag, Wien, Leipzig 1783.
- Ein Mirakeltraktat des 14. Jahrhunderts aus Kloster Waldsassen*, ed. E. Herrmann, *Beiträge zur Geschichte des Bistums Regensburg* 21, 1987, s. 7–22.
- Formulář biskupa Tobiáše z Bechyně*, ed. J. B. Novák, *Historický archiv* č. 22, Praha 1903.
- Fundatio monasterii Waldsassensis*, ed. O. Holder-Egger, in: *Monumenta Germaniae Historica – Scriptores XV/2*, Hannover 1888, s. 1088–1093.
- Granum catalogi praesulum Moraviae*, ed. J. Loserth, *Archiv für Österreichische Geschichte* 78, 1892, s. 76–77.
- Chronicon Aulae Regiae*, ed. J. Emler, *Fontes rerum Bohemicarum IV*, Praha 1884, s. 3–334.

- Chronicon Waldsasensis Ottonis Prioris*, in: *Rerum Boicarum Scriptores I*, ed. A. F. von Oefele, Augsburg 1763.
- Letopis žďárský větší*, ed. J. Emler, *Fontes rerum Bohemicarum II*, Praha 1874, s. 519–550.
- Libri confirmationum ad beneficia ecclesiastica Pragensem per archidioecesim I–IX*, ed. F. A. Tingle, J. Emler, Pragae 1865–1889.
- Liber Fundationum Monasterii Zwetlensis*, ed. J. Frast, *Fontes rerum Austriacarum II/3*, Wien 1851.
- Liber scriptus memorabilium monasterii vallis Stae Mariae, quae contigerunt ab anno 1683*, rukopis uložený v klášteře Marienthal.
- Listiny kláštera Staro-celského o držebnostech jeho v Čechách z let 1272–1545*, ed. T. Antl, *Archiv český XVIII*, Praha 1900, s. 290–308.
- Listiny kláštera žďárského z let 1409–1529*, ed. V. Brandl, *Archiv český IX*, Praha 1889, s. 370–454.
- Listiny klášterů sedleckého a skalického*, ed. J. Kalousek, *Archiv český 14*, Praha 1895, s. 380–436.
- Listy kláštera zbraslavského*, ed. F. Tadra, *Historický archiv 23*, Praha 1904.
- Monumenta Egrana I*, ed. H. Gradl, Eger 1886.
- Monumenta Vaticana res gestas Bohemicas illustrantia, I–VII*, ed. L. Klicman et alii, Pragae 1903–1996.
- Monumenta Vaticana res gestas Bohemicas illustrantia, tomus prodromus*, ed. Z. Hledíková, Praha 2003.
- Nejstarší žďárské urbáře*, ed. M. Zemek – J. Pohanka, Brno 1961.
- Prameny k dějinám duchovenstva v době předhusitské a Husově*, ed. A. Neumann, Olomouc 1926.
- Quellen und Erörterungen zur Geschichte des Nordgaus*, ed. M. Doeberl, in: *Verhandlungen des historischen Vereins von Oberpfalz und Regensburg*, 45, 1893, s. 113–129.
- Regesta Bohemiae et Moraviae aetatis Wenceslai IV, I–III*, ed. V. Jenšovská, V. Vavřínek, B. Kopiczková, Pragae 1967 sqq.
- Regesta diplomatica necnon epistolaria Bohemiae et Moraviae II–VII*, ed. J. Emler et alii, Praha 1822 sqq.
- Regesta sive rerum Boicarum Autographa I–XII*, M. de Freyberg et alii, Monaci 1831–1849.
- Regesten der sächsischen Landeshauptarchivs Dresden*, Bd 1: 948–1300, ed. H. Schieckel, Berlin 1960.
- Registra decimalum papalium čili registra desátků papežských z diecezí pražské*, ed. W. W. Tomek, Praha 1875.
- Regula Benedicti, Řehole Benediktova*, Praha 1998.
- Scriptores rerum Germanicarum praecipue Saxonicarum*, Bd. 2, ed. J. B. Mencken, Leipzig 1728.
- Soupis rukopisů knihovny metropolitní kapituly pražské I*, ed. A. Patera, A. Podlaha, Praha 1910.
- Statuta Capitulorum generalium Ordinis Cisterciensis I–VIII*, ed. J. M. Canivez, Louvain 1933–1941.
- Das „Stiftungen-Buch“ des Cistercienser-Klosters Zwettl*, ed. J. v. Frast, Wien 1851.
- Scriptores rerum lusaticarum Neuer Folge*, Band 1–4, Görlitz 1839–1870.
- The Tax Book of Cistercian Order*, ed. P. O. Johnson – P. King, Oslo, Bergen, Troms' 1979.
- Urkundenbuch des Klosters Dobrilugk und seiner Besitzungen*, Leipzig 1941.
- Urkundenbuch des Landes ob der Enns, 1–10*, Wien 1852–1933.
- Urkundenbuch des Klosters Neuzelle und seiner Besitzungen*, ed. H. Theuner, Lübben 1897.
- Urkundenbuch des Klosters Pforte I*, ed. P. Boehme, Halle 1893.
- Urkundenbuch des Zisterzienserklosters Altzella, 1162–1249*, ed. T. Graber, Hannover 2006.
- Větší letopis žďárský*, ed. J. Emler, *Fontes rerum Bohemicarum II*, Praha 1874, s. 519–550.
- Das Waldsassener Salbuch aus dem Ende des 14. Jahrhunderts*, ed. R. Langhammer, Sonderabdruck aus „Unsere Egerland“, 37, 1933.

- Zbraslavská kronika, překlad F. Heřmanský, předmluva, revize textu, poznámek a vysvětlivek Z. Fiala, Praha 1976.
- Zbytky register králův římských a českých z let 1361–1480, ed. A. Sedláček, Praha 1915.
- Zittauer Urkundenbuch, 1234–1437, ed. J. Prochno, Görlitz 1938.

LITERATURA

- Altzelle, Zisterzienserabtei in Mitteldeutschland und Hauskloster der Wettiner, ed. M. Schattkowsky, A. Thieme, Schriften zur sächsischen Landesgeschichte, Band 3, Leipzig 2002.
- BACKAERT, B., *L'évolution du calendrier cistercien*, in: *Collectanea Ordinis Cisterciensium Reformatorem* 13, 1951, s. 108–127.
- BAHLCKE, J., *Horní Lužice. Historický prostor, zemské cítění a dějepisectví*, Časopis Matice moravské 124, 2005, s. 464–465.
- BARCIAK, A., *Jaroslav-Kazimierz, pierwsza nieudana fundacja cysterska na Górnym Śląsku*, Nasza Przyszłość, t. 83, s. 189–201.
- BELLING, V., *Vývoj a postavení tzv. provincie Záhvost*, Mediaevalia historica Bohemica 9, 2003, s. 7–26.
- BEYER, E., *Das Cisterzienser-Stift und Kloster Alt-Zelle in dem Bistum Meisen. Geschichtliche Darstellung seines Wirkens im inneren und nach Aussen, nebst den Auszügen der einschlagenden hauptsächlich bei dem Haupt-Staats-Archive zu Dresden befindlichen Urkunden*, Dresden 1855.
- BINHACK, F., *Die Äbte des Klosters Waldsassen 1133–1506, I–II*, Eichstätt 1887, 1889.
- BLÁHOVÁ, M., *Cisterciácké dějepisectví ve středověkých Čechách*, Historický obzor 12, 1994, s. 275–280.
- BLASCHKE, K., *Altzelle – ein Kloster zwischen Geistlichkeit und Herrschaft*, in: *Altzelle, Zisterzienserabtei in Mitteldeutschland und Hauskloster der Wettiner*, Leipzig 2002.
- BLASCHKE, K., *Bewahrte Einheit. Die Oberlausitz in den 130 Jahren erzwungener Teilung 1815–1945*, in: *Sammeln – Erforschen – Bewahren. Zur Geschichte und Kultur der Oberlausitz. Ernst-Heinz Lemper zum 75. Geburtstag*, red. Martin Schmidt, Hoyerswerda Görlitz 1999, 264–292.
- BLASCHKE, K., *Geschichte Sachsens im Mittelalter*, München 1990.
- BOBKOVÁ, L., *Budyšínsko a Zhořelecko, součást České koruny v letech 1319–1396*, Mediaevalia historica Bohemica 5, 1998, s. 67–90.
- BOBKOVÁ, L., *Poměr korunních zemí k Českému království, ve světle ustanovení Karla I.*, PHS 34, 1997, s. 17–38.
- BOBKOVÁ, L., *Územní politika prvních Lucemburků na českém trůně*, Ústí n. Labem 1993.
- BOBKOVÁ, L., *Velké dějiny zemí Koruny české IV.a, 1310–1402*, Praha – Litomyšl 2003.
- BOBKOVÁ, L. – BŘEZINA, L. – ZDICHYNEC, J., *Horní a Dolní Lužice*, Praha 2008.
- BOHÁČ, Z., *České země a Lužice*, Tišnov 1993.
- BOHÁČ, Z., *Zisterzienserklöster in der Lausitz und ihre Beziehung zu den böhmischen Ländern*, in: *Cisterciáci ve středověkém českém státě*, Sborník z kolokvia v Kutné Hoře, Cîteaux 47, 1996, s. 105–114.
- BOROVSKÝ, T., *Kláštery, panovník a zakladatelé na středověké Moravě*, Brno 2005.
- BOROVSKÝ, T., *Markrabě Karel a moravské kláštery*, in: *Ve stopách sv. Benedikta*, Sborník příspěvků z konference Středověké kláštery v zemích Koruny české konané ve dnech 24.–25. května 2001 v Třebíči, ed. L. Jan – P. Obšusta, Brno 2002, s. 123–137.
- BOROVSKÝ, T., *Soukromé kláštery na Moravě ve 13. a 14. století (Pokus o přehled a rozlišení)*, Časopis Matice moravské 123, 2004, s. 461–479.
- BOROVSKÝ, T., *Zakladatelská práva žďárského kláštera do počátku 16. století*, Časopis Matice moravské 117, 1998, s. 322–340.
- BOROVSKÝ, T., *Základy klášterního života (Prvních sto let žďárského kláštera)*, in: *Sedm a půl století. Stati o historii, kultuře a umění žďárského kláštera*, ed. S. Růžička, Žďár nad Sázavou 2002, s. 55–65.

- BOROVSKÝ, T., *Zikmundovy zápisy na Moravě*, in: *Ad vitam et honorem Jaroslao Mezník*, ed. T. Borovský, L. Jan, M. Wihoda, Brno 2003, s. 327–339.
- BRENDLER, A., *Cistercienserinnen-Abtei Marienthal in der K. saechsischen Lausitz*, in: *Beitraege zur Geschichte der Cistercienser-Stifte*, Xenia Bernardina III, Wien 1891.
- BUBERL, E., *Die Kunstdänkmaler des Zisterzienserklusters Zwettl*, Baden bei Wien 1940.
- BUCHER, F., *Notre Dame de Bonmont*, Bern 1957.
- CETWIŃSKI, M., „*Anna Beatissima*“. *Wokół średniowiecznej biografii dobrodziejki benedyktynów krzeszowskich*, in: *Krzeszów uświęcony łaską*, ed. H. Dziurla, K. Bobowski, Wrocław 1997, s. 31–37.
- Cisterciáci na Moravě, Sborník k 800. výročí příchodu cisterciáků na Moravu a počátek Velehradu*, ed. M. Pojsl, Olomouc 2006.
- Cysterki w dziejach i kulturze ziem polskich, dawnej Rzeczypospolitej i Europy środkowej*, ed. A. Wyrwa, A. Kiełbasa, J. Swastek, Poznań 2004.
- ČECHURA, J., *K otázce věrohodnosti tzv. Osecké listiny*, Ústecký sborník historický 1983, s. 9–18.
- ČERNUŠÁK, T., *Cisterciácký řád ve fondech Moravského zemského muzea*, in: *Cisterciáci na Moravě. Sborník k 800. výročí příchodu cisterciáků na Moravu a počátek Velehradu*, ed. M. Pojsl, Olomouc 2006, s. 124–127.
- ČORNEJ, P., *Velké dějiny zemí Koruny české V.*, Praha 2000.
- Der St. Marienthal Psalter. Eine Prachthandschrift des 13. Jahrhunderts in Besitz der sächsischen Zisterzienserinnenabtei St. Marienthal, im Auftrag der Zisterzienserinnenabtei Klosterstift St. Marienthal*, ed. H. Zeletzki – H. Engelhart – G. Kornrumpf, Regensburg 2006.
- DEKAŃSKI, D. A – WETESZKO, L., *Oliwa*, in: *Monasticon Cisterciense Poloniae*, ed. A. M. Wyrwa, J. Strzelczyk, K. Kaczmarek, tom II, Poznań 1999, s. 268–280.
- DERWICH, M., *Piastowe śląscy a benedyktyni (XII–XIII w.)*, in: *Krzeszów uświęcony łaską*, ed. H. Dziurla – K. Bobowski, Wrocław 1997, s. 38–43.
- DIPPOLD, G., *Plass und Nepomuk – die böhmischen Tochterklöster von Langheim und Ebrach*, Franken Land, Zeitschrift für fränkische Landeskunde und Kulturpflege 49, 1997, s. 20–31.
- DOEHLER, R., *Die Siegel des Klosters St. Marienthal*, in: *Diplomatarium Vallis S. Mariae monasterii sanctimonialium ord. cist.*, Die Urkunden zu St. Marienthal, ed. R. Doehler, in: *Neues Lausitzisches Magazin* 78, 1902, s. 118–122.
- DROŽ, B., *Dějiny kláštera a města Žďáru na Moravě*, Žďár nad Sázavou 1903.
- DVOŘÁČKOVÁ-MALÁ, D., *Bernard z Kamence. Zakladatel, kancléř, rádce a diplomat*, in: *Dvory a rezidence ve středověku*, ed. D. Dvořáková-Malá, Praha 2006, s. 107–121.
- DZIURLA, H., *Krzeszów*, in: *Monasticon Cisterciense Poloniae*, ed. A. M. Wyrwa, J. Strzelczyk, K. Kaczmarek, Poznań 1999, tom II, s. 164–188.
- ELBL, P., *Cisterciácký klášter ve Žďáru nad Sázavou – Fons Mariae Virginis*, in: *Cisterciáci na Moravě, Sborník k 800. výročí příchodu cisterciáků na Moravu a počátek Velehradu*, ed. M. Pojsl, Olomouc 2006, s. 143–165.
- EMLER, J., *Letopisové Jindřicha Heimburského*, FRB III, Praha 1882.
- ENDERLEIN, L., *Kloster Grünhain in Westerzgebirge*, Schwarzenberg 1934.
- ENGELHART, H., *Der St. Marienthaler Psalter. Einführung und kunsthistorischer Kommentar*, in: *Der St. Marienthal Psalter. Eine Prachthandschrift des 13. Jahrhunderts in Besitz der sächsischen Zisterzienserinnenabtei St. Marienthal, im Auftrag der Zisterzienserinnenabtei Klosterstift St. Marienthal*, ed. H. Zeletzki – H. Engelhart – G. Kornrumpf, Regensburg 2006, s. 21–62.
- FELTEN, F. J., *Das Zisterzienserorden und die Frauen*, in: *Weltverachtung und Dynamik*, ed. H. Schwillus, A. Hölscher, Studien zur Geschichte, Kunst und Kultur der Zisterzienser, Band 10, 2000, s. 34–135.
- FOLTÝN, D., *K typům a funkcím cisterciáckých proboštství v předhusitských Čechách*, in: *900 let cisterciáckého řádu*, ed. K. Charvátová, Praha 2000, s. 79–95.
- FOLTÝN, D. a kol., *Encyklopedie moravských a slezských klášterů*, Praha 2005.

- FRIEDMANN, U., *Das Zisterzienserkloster Grünhain. Die wirtschaftliche Tätigkeit unter besonderer Berücksichtigung des nichtagrarischen Bereichs*, in: *Zisterziensische Klosterwirtschaft zwischen Ostsee und Erzgebirge. Studien zu Klöstern in Vorpommern, zu Himmelpfort in Brandenburg und Grünhain in Sachsen*, ed. W. Schich, Studien zur Geschichte, Kunst und Kultur der Zisterziensern 19, Berlin 2004, s. 301–406.
- Geschichte des Klosters Waldsassen, deutsch beschrieben von Kaspar Brusch im Jahre 1550*, ed. Franz Binhack, München 1913.
- GÖRTZ, S., *Formularbücher des 13. und 14. Jahrhunderts als Zeugen organisationsbezogener Schriftlichkeit im Zisterzienserorden*, in: *De ordine vitae*, ed. G. Melville, Münster 1996.
- GRABER, T., *Zur Edition der Urkunden des Zisterzienserklosters Altzelle*, in: *Altzelle, Zisterzienserabtei in Mitteldeutschland und Hauskloster der Wettiner*, Leipzig 2002, s. 183–191.
- GRADL, H., *Waldsassener Gebiet in Böhmen*, Mittheilungen des Vereins für Geschichte der Deutschen in Böhmen, XX. Jahrgang, Prag 1882, s. 260–265.
- GRÜGER, H., *Heinrichau. Geschichte eines schlesischen Zisterzienserklosters 1227–1997*, Köln – Wien 1978.
- GÜNTHER, F. – NOSWITZ, J. R., *Ein Besuch im Kloster St. Marienthal*, Leipzig 1957.
- Handbuch der bayerischen Geschichte*, 3. Band, 3. Teilband. *Geschichte der Oberpfalz und des bayerischen Reichskrieses bis zum Ausgang des 18. Jahrhunderts*, ed. A. Kraus, C. H. Beck, München, 1995.
- HAVEL, D., *Listinné písmo v kanceláři Václava II. (1283–1305) I. Přehled písařských individualit*, Sborník prací Filozofické fakulty brněnské univerzity, Brno 2000, s. 71–131.
- HELBIG, H., *Die Oberlausitz im 13. Jahrhundert, Herrschaften und Zuwanderung des Adels*, Jahrbuch für die Geschichte Mittel- und Ostdeutschlands 5, 1956, Tübingen, s. 59–127.
- HLADÍK, D., *Porta Coeli. Dějiny kláštera od založení do skončení válek husitských*, Tišnov 1994.
- HLAVÁČEK, I., *Středověké soupisy knih a knihoven v českých zemích*, Acta Universitatis Carolinae – Philosophica et historica 11, Praha 1966.
- HLEDÍKOVÁ, Z. – JANÁK, J. – DOBEŠ, J., *Dějiny správy v českých zemích od počátku státu po současnost*, Praha 2007.
- HLINKA, V., *Olomoucký biskup Robert*, in: *Cisterciáci na Moravě, Sborník k 800. výročí příchodu cisterciáků na Moravu a počátek Velehradu*, ed. M. Pojzl, Olomouc 2006, s. 79–92.
- HOSÁK, L., *Hrad Kolštejn a jeho majitelé*, Severní Morava 16, 1968, s. 11–17.
- HOUSAR, S., *Historické dolování v okolí Žďáru nad Sázavou a Bystřice pod Pernštejnem*, in: <http://www.muzeum.mineral.cz>
- HURT, R., *Dějiny cisterciáckého kláštera na Velehradě I, 1205–1650*, Olomouc 1934.
- HUTH, J., *St. Marienstern in der Oberlausitz. 700 Jahre im Heiligen Orden von Zisterz 1264–1964*, in: *Unum in veritate et laetitia. Bischof Dr. Otto Spülbeck zum Gedächtnis*, Leipzig 1970, s. 170–204.
- CHARVÁTOVÁ, K., *Bernard z Kamenice, politik ve službách Václava II.*, Dějiny a současnost 20/1998, číslo 6, s. 2–5.
- CHARVÁTOVÁ, K., *Cesty českých cisterciáckých opatů na generální kapituly*, in: *Colloquia mediaevalia Pragensia 3, Historia Monastica I*, ed. D. Foltýn – K. Charvátová – P. Sommer, Praha 2005, s. 215–238.
- CHARVÁTOVÁ, K., *Cisterciáci a medicina*, in: *Colloquia mediaevalia Pragensia 3, Historia monastica I*, ed. D. Foltýn – K. Charvátová – P. Sommer, Praha 2005, s. 33–43.
- CHARVÁTOVÁ, K., *Dějiny cisterckého řádu v Čechách 1142–1420, 1. svazek, Fundace 12. století*, Praha 1998.
- CHARVÁTOVÁ, K., *Dějiny cisterckého řádu v Čechách 1142–1420, 2. svazek, Kláštery založené ve 13. a 14. století*, Praha 2002.
- CHARVÁTOVÁ, K., *Opat Heidenreich (1282–1320)*, v tisku.
- CHARVÁTOVÁ, K., *Postup výstavby cisterckých klášterů v Čechách*, Mediaevalia historica Bohemica 3, 1993, s. 199–223.

- CHARVÁTOVÁ, K., *Právo v cisterciáckém řádu*, in: *Sacri canones servandi sunt. Ius canonicum et status ecclesiae saeculis XIII–XV*, ed. Pavel Krafl, Praha 2008, s. 298–304.
- CHARVÁTOVÁ, K., *Václav II. Král český a polský*, Praha 2007.
- CHARVÁTOVÁ, K., *Vizitace v cisterciáckém řádu od 12. do počátku 15. století – obecná pravidla a některé české příklady*, in: *Colloquia mediaevalia Pragensia 3, Historia monastica I*, ed. D. Foltýn – K. Charvátová – P. Sommer, Praha 2005, s. 69–81.
- CHARVÁTOVÁ, K., *Ženská větev cisterckého řádu v Čechách a na Moravě (13.–15. století)*, *Mediaevalia historica Bohemica* 1, 1991, s. 297–315.
- CHARVÁTOVÁ, K. – SILAGIOVÁ, Z., *Fiant festa per ordinem universum. Cistercký kalendář bohemikálního původu z první poloviny 13. století*, Praha 2003.
- CHUDÁREK, Z., *Založení a budování cisterciáckého kláštera ve Žďáru v letech 1252–1309*, in: *Sedm a půl století. Stati o historii, kultuře a umění žďárského kláštera*, ed. S. Růžička, Žďár nad Sázavou 2002, s. 67–92.
- CHUDÁREK, Z., *Založení cisterciáckého kláštera ve Žďáře a první půlstoletí jeho stavebních proměn*, in: *Ve stopách sv. Benedikta, Sborník příspěvků z konference Středověké kláštery v zemích Koruny české konané ve dnech 24.–25. května 2001 v Třebíči*, ed. L. Jan – P. Obšusta, Brno 2002, s. 245–253.
- JAZDZIEWSKI, K., *Lubiąż. Losy i kultura ślaskiego opactwa cystersów (1163–1642)*, Poznań 1992.
- KACZMAREK, M., *Ut et matris et matertere memoriam confoveret. Klasztor trzebnicki pod rządami opatki Gertrudy (1232–1268)*, in: *Cysterki w dziejach i kulturze ziem polskich, dawnej Rzeczypospolitej i Europy środkowej*, ed. A. Wyrwa, A. Kielbasa, J. Śwastek, Poznań 2004, s. 328–344.
- KADLEC, J., *Katoličtí exulanti čeští doby husitské*, Praha 1990.
- KADLEC, J., *Literární činnost biskupa Roberta Olomouckého*, *Studie o rukopisech* 14, 1975, s. 69–80.
- KADLEC, J., *Řeholní generální studia při Karlově Univerzitě v době předhusitské*, *Acta Universitatis Carolinae – Pragensia – Historia Universitatis Carolinae Pragensis*, tomus VI, fasc. 2, Praha 1966, s. 95–107.
- KADLEC, J., *Teologická fakulta*, in: *Dějiny Univerzity Karlovy I (1347/8–1622)*, ed. M. Svatoš a kolektiv, Praha 1995, s. 135–162.
- KALHOUS, D. – KOPAL, P. – MORAVCOVÁ, I. – POLANSKÝ, L., *Přemyslovská dynastie: Soupis členů původního českého panovnického rodu*, in: *Přemyslovci. Budování českého státu*, ed. P. Sommer – D. Třeštík – J. Žemlička, Praha 2009, s. 541–575.
- KIRSCH, A., *Zisterzienser, Glasmacher und Drechsler. Glashütten in Erzgebirge und Vogtland und ihr Einfluss an die Seiffener Holzkunst*, Münster 2005.
- KLOSE, B. – KLOSE, D., *Analyse der Umweltschäden und Erstellung einer Nutzungskonzeption für den Klosterhof St. Marienthal, Sachsen*, *St. Marienthal Studie Bd. 4*, Osnabrück 1997.
- KLÁPŠTĚ, J., *Proměna českých zemí ve středověku*, Praha 2005.
- KNOTHE, H., *Bernard von Kamenz, der Stifter des Klosters Marienstern*, *Archiv für sächsische Geschichte*, Band 4, 1866, s. 82–114.
- KNOTHE, H., *Die Burgrafen v. Dohna und Graffenstein*, *Archiv für sächsische Geschichte*, neuer Folge Bd. I, 1875.
- KNOTHE, H., *Geschichte der Herren von Kamnez*, *Neues Lausitzisches Magazin* 43, 1866, s. 81–111.
- KNOTHE, H., *Geschichte des Oberlausitzer Adler und seiner Güter, XIII.–XV. Jh.*, Leipzig 1879.
- KOBUCH, M., *Dochování listin kláštera marientálského (Se zvláštním zřetelem na český diplomatický materiál)*, *Československý časopis historický* 12, 1964, s. 718–725.
- KOŘAN, J., *Přehledné dějiny československého hornictví*, Praha 1955.
- KRAUSEN, E., *Die Klöster des Zisterzienserordens in Bayern*, München-Pasing 1953.
- KRAUSEN, E., *Der Zisterzienserorden in Bayern*, in: *In Tal und Einsamkeit, Aufsätze*, ed. A. Ehrmann, P. Pfister, K. Wollenberg, Fürstenfelbruck 1990, s. 23–42.
- KREPS, M., *Železářství na Žďársku*, Brno 1970.

- Monasticon Cisterciense Poloniae*, ed. A. M. Wyrwa, J. Strzelczyk, K. Kaczmarek, tom I, II, Poznań 1999.
- NEJDL, K., *Počátky kolonizace valdsaského kláštera a germanizace Karlovarského kraje*, Historický sborník Karlovarska, Karlovy Vary 1955, s. 56–76.
- NEUMANN, A., *Z dějin českých klášterů do válek husitských*, Praha 1936.
- NOVÁK, Z., *Cisterciácký klášter Vallis. S. Mariae v Oslavanech (1225–1525)*, in: *Cisterciáci na Moravě*, Sborník k 800. výročí příchodu cisterciáků na Moravu a počátek Velehradu, ed. M. Pojsl, Olomouc 2006, s. 128–142.
- NOVÁKOVÁ, R., *Opatovický mlýn – na počátku byla grangie cisterciáků?*, Vlastivědný sborník Dačicka, Jindřichohradecka a Třeboňska 17, 2005, s. 7–33.
- NOVOTNÝ, V., *Čechy královské za Přemysla I. a Václava I. (1197–1230)*, České dějiny I/3, Praha 1928.
- OBERSTE, J., *Visitation und Ordensorganisation. Formen sozialer Normierung, Kontrolle und Kommunikation bei Cisterziensern, Prämonstratensern und Cluniacensern (12.–frühes 14. Jh.)*, in: *Vita Regularis 2*, ed. G. Melville, Münster 1996.
- PFISTER, P., *Die Altbayerischen Zisterziensergründungen des 12. und 13. Jhs und ihre Beziehungen zum Haus Wittelsbach*, in: *In Tal und Einsamkeit, Kolloquium*, ed. K. Wollenberg, Fürstenfelbruck 1990, s. 29–47.
- PLÁČEK, M., *Rakouský rod pánů z Trnavy (Thürnbau) a jejich vztah k Moravě*, Časopis Matice moravské 116, 1997, s. 72–92.
- PLICHTA, A., *Klášter na hranicích. Kulturně historický obraz cisterciáckého kláštera ve Žďáře nad Sázavou*, Kostelní Vydří 1995.
- POELCHAU, L., *Das Zisterzienserkloster Dünamünde*, in: *Benediktiner, Zisterzienser*, ed. Ch. Römer, D. Pötschke, O. H. Schmidt, Studien zur Geschichte, Kunst und Kultur der Zisterzienser 7, Berlin 1999, s. 172–183.
- PROFOUS, A. a kolektiv, *Místní jména v Čechách*, díl IV, Praha 1957.
- PRZYBYL, M., *Władysław Laskonogi książę wielkopolski (1202–1231)*, Poznań 1998.
- RAUDKIVI, P., *Cistercians and Livonia: Problems and perspectives*, in: *L'Espace cistercien*, ed. L. Pressouyre, Paris 1994, s. 349–352.
- RICHTER, M., *Archeologický výzkum a otázky nejstarší sídlištní topografie Žďáru nad Sázavou*, in: *Dějiny Žďáru nad Sázavou III*, Brno 1973, s. 231–241.
- RÖSSL, J., *Entstehung und Entwicklung des Zwettler Skriptoriums im 12. Jahrhundert*, in: *Dankschriften der ÖAW 122*, 1975, s. 91–103.
- RÖSSL, J., *Die Geschichte des Klosters Zwettl bis zum der Babenbergerzeit*, in: *1000 Jahre Babenberger in Österreich*, Wien 1976, s. 285–295.
- RÖSSL, J., *Die Frühgeschichte des Zisterzienserklosters Zwettl*, in: *Blätter für Deutsche Landesgeschichte 113*, 1977, s. 91–103.
- RÖSSL, J., *Das Stifterbuch des Klosters Zwettl „Bärenhaut“ Kommentarband*, Graz 1981.
- RÖSSLER, S., *Zwettl*, in: *Beiträge zur Geschichte der Cistercienser-Stifte*, Xenia Bernardina III, Wien 1891.
- SADOWSKI, T., *Poczet książąt Wrocławia*, Wrocław 1999.
- SEDLÁČEK, A., *Hrady, zámky a tvrze v Království českém*, III, XII, Praha 1994.
- SEDLÁČEK, A., *Místopisný slovník historický Království českého*, Praha 1998.
- Sedm a půl století. Stati o historii, kultuře a umění žďárského kláštera*, ed. S. Růžička, Žďár nad Sázavou 2002.
- SCHATTKOWSKY, M., *Das Zisterzienserkloster Altzella 1162–1542*, Studien zur katholischen Bistums- und Klostergeschichte 27, Leipzig 1985.
- SCHATTKOWSKY, M., *Die böhmischen Besitzungen des Zisterzienserklosters Altzella (1162–1540)*, *Folia historica Bohemica 6*, 1984, s. 221–234.
- SCHATTKOWSKY, M., *Ora et labora, Wirtschaftliche Grundlagen des Klosterlebens in Altzelle*, in: *Altzelle, Zisterzienserabtei in Mitteldeutschland und Hauskloster der Wettiner*, ed. M. Schattkowsky, A. Tiehne, Leipzig 2000, s. 141–160.

- SCHATTKOWSKY, M., *Zur Bedeutung der Grangienwirtschaft für das Zisterzienserklöster Altzella in der Mark Meisen (1162–1540)*, in: *Jahrbuch für Geschichte des Feudalismus* 10, 1986, s. 75–97.
- SCHICH, M., *Grangien und Stadthöfe der Zisterzienserklöster im Raum östlich der mittleren Elbe bis zum 14. Jahrhundert*, in: *Zisterziensische Wirtschaft und Kulturlandschaft*, ed. W. Schich, Berlin 1998, s. 64–98.
- SCHICH, W., *Zum Wirken der Zisterzienser im östlichen Mitteleuropa im 12. und 13. Jahrhundert*, in: *Zisterziensische Spiritualität. Theologische Grundlagen, faktionale Voraussetzungen und bildhafte Ausprägungen im Mittelalter*, ed. K. Schreiner, Das Erzabtei St. Ottilien, 1994, s. 269–294.
- SCHLEGEL, G., *Repertorium der Zisterzen in den Ländern Brandenburg, Mecklenburg-Vorpommern, Sachsen, Sachsen-Anhalt und Thüringen*, Langwaden 1998.
- SCHLESINGER, W., *Kirchengeschichte Sachsens im Mittelalter*, II. Band, in: *Mitteldeutsche Forschungen* 27/II, *Das Zeitalter der deutschen Ostsiedlung 1100–1300*, Köln/Graz 1962.
- SCHNEIDER, P., *Ein Führer durch Kloster St. Marienthal*, Dresden 1982.
- SCHOENFELDER, J. B., *Urkundliche Geschichte von ... St. Marienthal*, Zittau 1834.
- SCHROTT, G., *Der unermässliche Schatz deren Bücherei. Literatur und Geschichte im Zisterzienserklöster Waldsassen*, *Studien zur Geschichte, Kunst und Kultur der Zisterzienser*, Band 18, Berlin 2003.
- SCHÜTZ, B., *Bauten der Zisterzienser in Bayern*, in: *In Tal und Einsamkeit, Aufsätze*, ed. A. Ehrmann, P. Pfister, K. Wollenberg, Fürstenfelbruck 1990, s. 43–68.
- SCHWABENICKY, W., *Der hochmittelalterliche Bergbau bei Gersdorf und Kloster Altzelle*, in: *Altzelle, Zisterzienserabtei in Mitteldeutschland und Hauskloster der Wettiner*, Leipzig 2002, s. 161–180.
- SCHWILLUS, H., *Zisterzienser zwischen Ordensideal und Landsherren*, Berlin 1998.
- SOVADINA, M., *Ronovci a Žitava ve 13. a v 1. polovině 14. století*, *Bezděz, Vlastivědný sborník Českolipska* 6, 1997, s. 7–18.
- SOVADINA, M., *Jindřich z Lipé II*, *Časopis Matice moravské* 122, 2003, s. 21–59.
- SPĚVÁČEK, J., *Karel IV.*, Praha 1979.
- SPĚVÁČEK, J., *Jan Lucemburský a jeho doba 1296–1346*, Praha 1994.
- STEHLÍKOVÁ, D., *Cistercian Seals in Bohemia and Moravia from 1220 to 1520*, in: *Cisterciáci ve středověkém českém státě*, *Sborník z kolokvia v Kutné Hoře*, *Cîteaux* 47, 1996, s. 329–342.
- STEINBACH, O., *Diplomatische Sammlung historischer Merkwürdigkeiten aus dem Archive des gräflichen Cisterzienserstiftes Saar in Mähren*, Prag, Wien, Leipzig 1783.
- STELMACH, R., *Dokumenty do dziejów klasztoru trzebnickiego – problematyka i stan zachowania*, in: *Cysterki w dziejach i kulturze ziem polskich, dawnej Rzeczypospolitej i Europy środkowej*, ed. A. Wyrwa, A. Kielbasa, J. Swastek, Poznań 2004, s. 288–318.
- STICH, A., *Žďárský básník a kronikář Henricus – Heinrich – Jindřich*, in: *Sedm a půl století. Stati o historii, kultuře a umění žďárského kláštera*, ed. S. Růžicka, *Žďár nad Sázavou* 2002, s. 47–54.
- STURM, H., *Eger. Geschichte einer Reichsstadt*, Augsburg 1951.
- SVOBODA, J. F., *Žďárský okres*, Brno 1932.
- SVOBODA, M., *Moravské cisterciácké kláštery ve světle sfragistického materiálu*, in: *Vývoj církevní správy na Moravě, XXVII. Mikulovské sympozium*, Brno 2003, s. 291–309.
- THIEME, A., *Kloster Altzelle und die Besiedlung im mittleren Erzgebirgsvorland*, in: *Altzelle, Zisterzienserabtei in Mitteldeutschland und Hauskloster der Wettiner*, Leipzig 2002, s. 101–139.
- ŠEBÁNEK, J., *Notář Otacarus 5 a nejstarší listiny oslavanské a velehradské*, *Časopis Matice moravské* 67, 1947, s. 222–243.
- ŠEBÁNEK, J., *Kdo byl notář Otacarus 5*, in: *J. Šebánek – J. Pražák – S. Dušková, Studie k české diplomatice doby přemyslovské*, Praha 1959, s. 3–39.

- ŠEBÁNEK, J. – DUŠKOVÁ, S., *Panovnická a biskupská listina v českém státě doby Václava I.*, Rozpravy Československé akademie věd 71, 1961, sešit 4.
- ŠEBÁNEK, J. – DUŠKOVÁ, S., *Listina v českém státě doby Václava I.*, Rozpravy ČSAV 10, Praha 1963.
- ŠILHAN, J., *Jindřich Heimburský*, Vlastivědný sborník moravský 20, 1968, s. 26–62.
- ŠIMÁK, J. V., *Středověká kolonizace v zemích českých*, České dějiny I/5, Praha 1938.
- ŠPINAR, J., *Knihovna kláštera cisterciáků ve Zlaté Koruně*, České Budějovice 1997.
- ŠUSTA, J., *Karel IV., Za císařskou korunou, 1346–1355*, České dějiny II/4, Praha 1948.
- ŠUSTA, J., *Soumrak Přemyslovců a jejich dědictví*, České dějiny II/1, Praha 1935.
- ŠVECOVÁ, L., *Wilhering, Heiligenkreuz – mateřské kláštery českých cisterciáckých řádových domů Vyšší Brod a Zlatá Koruna*, diplomová práce, Pedagogická fakulta UK, Praha 2001, rukopis.
- TOMAS, J., *Od raně středověké aglomerace k právnímu městu a městskému stavu*. Výbor studií, sestavili J. Klápště, O. Kotyza, Litoměřice 1999.
- URBAN, J., *Lichtenburkové – jejich postavení v českých dějinách doby předhusitské*, Heraldika a genealogie 25, 1992, s. 185–304.
- URBAN, J., *Lichtenburkové. Vzestupy a pády jednoho panského rodu*, Praha 2003.
- URBANOVÁ, H., *Ebrach, Langhaim, Waldsassen – mateřské kláštery českých cisterciáckých řádových domů*, diplomová práce, Pedagogická fakulta UK, Praha 2001, rukopis.
- VANĚČEK, V., *Pronikání římského a kanonického práva na území dnešního Československa od 2. pol. 9. století do 1. pol. 14. století*, Právně historické studie 12, 1966, s. 27–40.
- VANĚK, V., *Rejstříky papežských desátků a možnosti jejich využití*, Český časopis historický 100, 2002, s. 497–521.
- VANÍČEK, V., *Velké dějiny zemí Koruny české II, 1197–1250*, Praha 2000.
- VANÍČEK, V., *Vzestup rodu Vítkovců v letech 1169–1269*, Folia historica Bohemica 1, 1979, s. 93–108.
- VOLK, O., *Salzproduktion und Salzhandel mittelalterlicher Zisterzienserklöster*, Sigmaringen 1982.
- VYSKOČIL, J. K., *Náboženské poměry v dějinách Žitavska*, in: *Žitavsko v českých dějinách*, ed. A. Frinta – H. Rokyta, Praha 1947, s. 58–88.
- WAGNER, A., *Der Grundbesitz des Stiftes Zwettl – Herkunft und Entwicklung. Eine historisch-topographische Übersicht*, Forschungen zur Landeskunde von Niederösterreich 3, Wien 1938.
- Waldsassen. *850 Jahre eine Stätte der Gnade*, ed. F. Busl, Hof 1983.
- WAŁKÓWSKI, A., *Pochodzenie kancelarnyjn pierwszych dokumentów fundacyjnych opactwa cystersów w Krzeszowie*, in: *Krzeszów uświęcony łaską*, ed. H. Dziurla, K. Bobowski, Wrocław 1997, s. 44–60.
- WEISS, H., *Die Zisterzienserabtei Ebrach. Eine Untersuchung zur Grundherrschaft, Gerichtsherrschaft und Dorfgemeinde im fränkischen Raum*, Stuttgart 1962.
- WESTPHALEN, T., *Neue Untersuchungen im Kloster Grünhain*, in: *Altzelle, Zisterzienserabtei in Mitteldeutschland und Hauskloster der Wettiner*, ed. M. Schattkowsky, A. Tiehme, Leipzig 2000, s. 367–374.
- WIHODA, M., *Vladislav Jindřich*, Brno 2007.
- WINZELER, M., *Segnender Christus*, in: *Zeit und Ewigkeit, 128 Tage in St. Marienstern*. Ausstellungskatalog, Halle an der Saale 1998, č. katalogu 2.39, s. 118–119.
- WOHLMANN, B., *Osegg*, in: *Beiträge zur Geschichte des Zisterzienser-Stifte, Xenia Bernardina III*, Wien 1891, s. 235–249.
- ZATLOUKAL, R., *Zpráva o archeologickém výzkumu ve Žďáře nad Sázavou, trať Staré Město v letech 1996–1999*, in: *Medievala Archeologia I*, s. 193–207.
- ZDICHYNEC, J., *„Ex fastigio dignitatis assumpte et regie nostre maiestatis“*. *Panovnická moc a cisterciácké kláštery v Horní a Dolní Lužici ve 13.–15. století*, in: *Lesk královského majestátu ve středověku*. Pocta prof. PhDr. F. Kavkovi, CSc., k nedožitým 85. narozeninám, ed. L. Bobková – M. Holá, Praha – Litomyšl 2005, s. 205–218.

- ZDICHYNEC, J., „*Ex malis moribus meliores leges natas esse*“. Krize kláštera Marienthal v dobách konfesijního štěpení, in: *Cysterki w dziejach i kulturze ziem polskich, dawnej Rzeczypospolitej i Europy środkowej*, ed. A. Wyrwa, A. Kiełbasa, J. Swastek Poznań 2004, s. 976–1014.
- ZDICHYNEC, J., *Klášter Marienthal mezi králi, městy a šlechtou (1234–1547)*, in: *Korunní země v dějinách českého státu I. Integrační a partikulární rysy českého státu v pozdním středověku*, ed. L. Bobková, Praha 2003, s. 166–218.
- ZDICHYNEC, J., *Klášter Marienthal v Horní Lužici*, nepublikovaná diplomová práce, Filozofická fakulta UK, Praha 2002.
- ZDICHYNEC, J., *Marienthal v českém Žitavsku od založení do husitských válek*, in: *Gotické umění v Čechách a jeho historické souvislosti I*, Ústí nad Labem 2002, s. 107–145.
- ZEHEMAYER, R., *Kloster und Gericht. Die Entwicklung der Klösterlichen Gerichtsrechte und Gerichtsbarkeit im 13. Jahrhundert unter besonderer Berücksichtigung der Zisterze Zwettl*, Wien – München 2001.
- Zeit und Ewigkeit, 128 Tage in St. Marienstern. Ausstellungskatalog*, ed. J. Oexle, M. Bauer, M. Winzeler, Halle an der Saale 1998.
- ZEMEK, M. – BARTUŠEK, A., *Dějiny Žďáru nad Sázavou I*, Havlíčkův Brod 1956.
- ZEMEK, M. – BARTUŠEK, A., *Dějiny Žďáru nad Sázavou II/1*, Havlíčkův Brod 1962.
- ZEMEK, M. – BARTUŠEK, A., *Dějiny Žďáru nad Sázavou II/2*, Brno 1970.
- ZEMEK, M. – BARTUŠEK, A., *Dějiny Žďáru nad Sázavou III*, Brno 1973.
- ZIEGLER, Ch., *Zisterzienserstift Zwettl. Katalog der Handschriften des Mittelalters, 1–4*, Wien 1985–1997.
- ZIEGLER, Ch., *Liturgie und Buchkunst der Zisterzienser im 12. Jahrhundert: Katalogisierung von Handschriften der Zisterzienserbibliotheken*, Frankfurt am Main – New York 2000.
- ZIESCHANG, G., *Geschichte des jgfr. Klosters Marienthal*, Bautzen 1920.
- ZINK, R., *St. Theodor in Bamberg, 1157–1554. Ein Nonnenkloster in mittelalterlichen Franken*, Bamberg 1978.
- Zisterzienserklöster in Österreich*, Salzburg 2004.
- ŽEMLIČKA, J., *Čechy v době knížecí (1034–1198)*, Praha 1997.
- ŽEMLIČKA, J., *Počátky Čech královských 1198–1253. Proměny státu a společnosti*, Praha 2002.
- ŽEMLIČKA, J., *Přemysl Otakar I. Panovník, stát a česká společnost na prahu vrcholného středověku*, Praha 1990.
- ŽEMLIČKA, J., *Vývoj osídlení dolního Poohří*, Praha 1980.
- Žitavsko v českých dějinách*, ed. A. Frinta – H. Rokyta, Praha 1947.